

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Tabla de materii pe anul expirat 1929 fiind apărută se trimite D-ilor abonați cari au achitat abonamentul, fără altă plată suplimentară.

Acei cari nu au primit o sunt rugați a o cere, trimițând și costul abonamentului datorat.

Josef Kandel. — Concordatul preventiv.

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. II.* — Inscrisoare în falș. — Descoperirea acțiunii (Const. Ichin cu Ministerul Public).

Idem S. III-a. — Cambie. — Acțiune cambială. — Excepțiuni (I. Cojocaru cu V. Topârceanu).

Curtea de Apel din București S. III. — Legi interpretative. — Efect retroactiv. — Funcționari publici. — Pensionare (I. Ionescu III cu Ministerul Comunicațiilor).

Eugen A. Barasch. — *Recenzie.*

Errata.

CONCORDATUL PREVENTIV

Legea concordatului preventiv din 10 Iulie 1929, produce vii critici cu toate că n'au trecut decât 6 luni dela aplicarea ei și rezultatele ei nu se cunosc încă în mod precis. Se susține de către adversarii legii că, în principiu, ea aduce grave atingeri drepturilor individuale ale creditorilor, că prin dispozițiunile sale se înlesnesc târăgănelile și reaua credință a debitorului lăsat fără vreun control eficace.

Aceste critici însă nu sunt întemeiate. Organizarea creditorilor față de insolvabilitatea debitorului și riscurile creanței nu este o creațiune a dreptului modern. Pentru a permite acceptarea și lichidarea succesiunilor obrate, pretorul roman a admis încheierea unei convențiuni între moștenitori și creditori cu reducerea datoriilor, așa numitul *pactum ut minus salvatur*. Încheierea convențiunii se făcea cu majoritatea creditorilor, și era obligatorie și pentru minoritatea care nu a aderat.

În această instituție a dreptului Roman, reglementată de Marcu Aureliu, se găsește origina concordatului din dreptul comercial actual (A. Rocco, II concordato).

În evul mediu statutele diferitelor orașe italie-

nești (Veneția 1244, Florența 1415, Bologna 1509) au concordatul post falimentar. Unele statute, precum sunt cele ale comercianților din Lucca, (secolul al XV-lea) au organizat chiar „concordatul preventiv” sub titlul „despre cei cari vor să evite starea de faliment”.

Din Italia, dreptul falimentar a trecut și în Franța. Prima codificare însă a dreptului comercial francez, s'a făcut în 1808 sub impresia marelui revoluționi a dificultăților economice pe cari le-a produs.

Severitatea dispozițiilor codului francez în contra comercianților faliti se datorește evenimentelor din acea epocă; așa încât se explică de ce în codificarea napoleonică ca nu există în dispoziții speciale pentru debitorii nenorociți și de bună credință. Din cauza acestei severități, regimul falimentar francez a trebuit să fie modificat în anul 1832, iar în anul 1889 s'a introdus dispozițiile referitoare la lichidarea judiciară (o formă a concordatului preventiv) pentru comercianții nefericiți.

Legiferarea concordatului preventiv în unele state moderne, datează de aproape o jumătate de veac. Ea s'a făcut sub presiunea crizelor economice provocate de războaiele secolului trecut și de dezvoltarea crescândă a mașinismului.

Belgia a fost prima țară care în anul 1883 introduce legea concordatului preventiv ca o completare a legii moratorului din inițiativă parlamentară și chiar contra voinței ministrului de justiție, mai întâi cu titlul de experiență, experiența dând rezultate bune (Namur. Code de commerce T. 3, 415), s'a votat legea definitivă la 29 Iunie 1887, care este și azi în vigoare.

Anglia de asemenea introduce concordatul preventiv prin legea din 1885, ca o procedură obligatorie înainte de deschiderea procedurii falimentare.

Italia avea în codul din 1883 instituția moratorului care a fost adoptată și în codul nostru. Rezultatele moratorului nefiind însă destul de satisfăcătoare a fost înlocuit în Italia prin concordatul preventiv (legea din 24 Mai 1903).

Germania și Austria nu au legiferat concordatul preventiv decât sub presiunea dificultăților provocate de război.

În Germania s'a dus o campanie foarte vie contra legii din 14 Decembrie 1916 (*Geschäftsaufsicht zur Abwendung des Konkurses*) de cercurile financiare cele mai autorizate (Dr. B. Meyer, *Vergleichsordnung*, pg. XV). Totuși nici guvernul, nici parlamentul nu au crezut oportun să cedeze presiunilor marelui finanțe și să renunțe în situația economică actuală, la o lege de protecție pentru comercianți. Legea a fost modificată la 5 Iulie 1927 și este cea mai recentă lege străină a concordatului preventiv.

La noi în țară mișcarea pentru legiferarea concordatului preventiv datează de mai mulți ani. Defunctul profesor de drept comercial Mihail Pașcanu a emis ideea în anul 1922. În anul 1925, Camera de comerț, în urma propunerii ce i s'a făcut, a însărcinat pe Mihail Pașcanu și d. J. N. Fințescu, cu redactarea unui proiect. Uniunea Camerelor de comerț a publicat de asemenea un proiect de concordat preventiv în proiectul codului de comerț revăzut de d-nii J. G. Solomon, președinte al Curții de apel și M. A. Dumitrescu.

În anul 1929 abia, sub presiunea crizei economice, Consiliul legislativ a redactat un proiect care a fost adoptat de d. ministru Junian și votat de Parlament, devenind legea din 10 Iunie 1929.

În ciclul legiferat de după război, legea este o consecință a transformării înțelesului și a conținutului acestei epoci. În anii de după război, concepția a dreptului individual a fost înlocuită cu ideea de drept bazată pe solidaritatea socială (*Duguit, Droit constitutionnel*).

Ca o consecință a acestei noțiuni, imediat după război, dreptul comerciantului a fost limitat prin legea speculei, în favoarea majorității populației consumatoare și prin legea valutară (decretul 422 din 1929), în favoarea Statului pentru menținerea artificială a cursului monedei.

Dar la această limitare a dreptului individual nu a corespuns și o limită a răspunderii sale. Era deci necesar ca mai de vreme sau mai târziu, în baza aceluiași principiu de solidaritate socială, să se aducă o lege de protecție pentru comercianții, victime a unor situații neprevăzute și a unor limitări de drepturi în favoarea altor clase sociale, cu atât mai mult cu cât era și în interesul creditorilor și al economiei naționale să se evite dezastrul lichidării falimentare. Astfel s'a legiferat concordatul preventiv.

Legea din 10 Iunie 1929 a dat rezultate satisfăcătoare în primele 6 luni ale aplicării ei. Astfel la Tribunalul Ilfov s'au introdus până la 31 Decembrie 1929 un număr de 104 cereri. Din acestea au fost definitiv omologate 12 cereri, 16 au fost respinse, 12 declarați în faliment, 13 retrase, iar 53 sunt încă nerezolvate.

Din aceste rezultate se vede că Tribunalele și în special Tribunalul Ilfov, nu s'a mărginit să fie simple birouri de înregistrare care să omoloage concordatele la simpla cerere, ci au examinat cu multă băgare de seamă fiecare caz în parte și neacordând favoarea legii decât acelor care cu adevărat o meritau. Totuși se cere modificarea legii pentru a se introduce controlul comisiei de creditori.

Controlul debitorului. În sistemul legii noastre actuale, controlul operațiunilor comerciale dela admiterea în principiu a cererii și până la omologarea concordatului este încredințat unui judecător delegat numit de Tribunal prin jurnalul de admitere în principiu (art. 7). Art. 11, 12, 13, 14, 15, fixează atribuțiile judecătorului delegat.

Comerciantul păstrează administrația bunurilor sale și continuă comerțul, însă judecătorul delegat se poate opune actelor de administrație ale comerciantului. Nu se pot face acte de înstrăinare, ipotecă, gaj, fără aprobarea judecătorului delegat, sumele încasate se depun la Casa de Depuneri sau la Banca Națională până la terminarea procedurii.

Legea belgiană din Iunie 1887 institue un judecător delegat, însărcinat cu verificarea situației debitorului delegat, însărcinat cu verificarea situației debitorului și redactarea unui raport.

Art. 6. „Debitorul în timpul procedurii pentru obținerea concordatului, nu va putea să vândă, să hipotezeze sau să se oblige fără autorizația judecătorului delegat”. (N. 2282).

Art. 7. „Judecătorul delegat va putea numi unul sau mai mulți experți pentru verificarea situației debitorului”.

La aceasta se reduce controlul debitorului în legea belgiană.

Legea italiană din 24 Mai 1903, institue două organe de control: judecătorul delegat și comisarul judiciar.

Judecătorul delegat, spune Bolaffio în raportul asupra proiectului legii concordatului preventiv „este ochiul ager al legii în procedura concordatului preventiv”. El este însărcinat cu direcțiunea, controlul, grija ca formalitățile legale să fie observate și ca dreptatea să prezideze la toate hotărârile. El autoriză pe debitori în caz de necesitate sau de utilitate evidentă să facă acele acte cari prin importanța și influența lor asupra soartei patrimoniului, legea îi interzice să le facă singuri”. Iar funcțiunile comisarului judiciar sunt astfel explicate de Bolaffio:

„Debitorul conservă administrarea afacerilor sale și continuă toate operațiunile obișnuite industriei sau comerțului său. Pentru apărarea creditorilor și pentru ca integritatea patrimoniului să nu fie atinse prin acte culpabile, se numește un comisar judiciar. Acesta nici nu se substituie, nici nu întregeste personalitatea juridică a debitorului, care rămâne întregă cu toate că s'a deschis pro-

cedura concordatară. Funcțiunile sale sunt definite prin lege: să supravegheze întreprinderea, inspectând-o și apoi să raporteze (art. 4).

Comisarul judiciar nu poate să fie un creditor. Este incompatibilitate între această situație și funcția care reclamă multă imparțialitate și dezinteresare (Bonelli, T. 3 pg. 453).

Intr'unul din proiectele de legi italiene din 1901, se propusese și controlul printr'o comisie de creditori, dar s'a renunțat la ea „de oarece s'a văzut ce experiență rea s'a făcut cu comisia de creditori în procedura falimentară și pe considerațiunea că ea ar fi ereiat încurcături administrației, precum și pericolul de a da prin această comisiune, concurenților debitorului, un mijloc de a cunoaște tehnica întreprinderii și a afacerilor sale, (raportul Cocu Ortu 1903, citat de Bonelli T. 3 pg. 454).

Există totuși legi cari au admis controlul unei comisiuni de creditori.

În Austria comisarul delegat poate să institue o comisie de 3 sau 5 persoane alese chiar printre necreditori, cari să-l ajute în administrarea averii, numai dacă importanța afacerii o cere.

În Germania cea mai recentă lege Vergleichordnung din 5 Iulie 1927 care a suprimat controlul preventiv înainte de concordat al legii din 14 Decembrie 1916 (Geschäftsaufsicht zur Abwendung des Konkurses) instituind direct în urma cererii debitorului procedura concordatului preventiv, permite și ea formarea unei comisiuni de creditori în cazuri excepționale. (art. 48).

În mod normal controlul este încredințat unei persoane de încredere.

Art. 40: „Tribunalul odată cu deschiderea procedurii concordatului, va numi una sau mai multe persoane de încredere însărcinate cu controlarea situației debitorului și cu supravegherea conducerii întreprinderii sale, precum și a cheltuelilor personale și a familiei debitorului în timpul duratei procedurii“.

Art. 48: „Pentru ajutorarea și supravegherea persoanei de încredere, Tribunalul poate să numească o comisie de creditori concordatari sau reprezentanții lor, în cazul când acest lucru ar fi necesar prin mărimea afacerilor debitorului.“

În consecință în legea germană comisia de creditori este facultativă pentru Tribunal și misiunea ei este controlarea persoanei de încredere, iar nu aceea a debitorului.

Dar atât legea germană, cât și cea italiană prevăd că odată cu omologarea concordatului încetează funcțiunile controlorilor.

Aceasta este logic dacă ne raportăm la principiile generale ale concordatului post falimentar, al cărui principal obiect este *repunerea debitorului în capul afacerilor sale*. Cu atât mai mult este necesar menținerea debitorului în capul afacerilor sale în concordatul preventiv, care are de scop refacerea întreprinderilor, iar nu lichidarea lor.

În legislația noastră actuală admitând că s'ar considera controlul astfel cum este organizat în legea concordatului preventiv ca insuficient, s'ar putea institui și un alt control afară de acela al judecătorului delegat?

Trebue să distingem două perioade: Prima care începe dela introducerea cererii și admiterea ei în principiu până la omologare, iar a doua care începe dela omologarea concordatului și până la îndeplinirea obligațiilor concordatate.

În prima perioadă, judecătorul delegat cercetează și supraveghează întreprinderea debitorului, făcând un raport Tribunalului despre cele constatate. În acest scop el se poate servi de experți autorizați sau din rândul creditorilor (art. 11).

Prin urmare ori de câte ori creditorii au băneli, ei se pot adresa judecătorului delegat cerând să-i desemneze printre experți însărcinați cu facerea inventarului, verificarea tabloului de creditori și de sigur nici judecătorul delegat, nici Tribunalul nu va refuza o astfel de cerere.

În a doua perioadă după omologarea concordatului, principiul este ca debitorul să-și reia libertatea pentru a-și putea îndeplini obligațiunile concordatate însă cu restricțiunile prevăzute la art. 44 al legii.

Legea nu prevede pentru această perioadă și alte garanții decât acelea pe cari creditorii le-au acceptat în momentul omologării concordatului, fie că debitorul a oferit garanții ipotecare sau personale.

Totuși dacă aceste garanții s'ar părea insuficiente debitorilor, ei pot cere și instituirea unei comisiuni de control. Legea nu se opune la aceasta și d. ministru al justiției Gr. Iunian a declarat în mod categoric cu ocazia votării legii, la Cameră.

În practică s'a prezentat un astfel de caz (cazul Băncii Franco-Română) și desigur că Tribunalul, debitorul și creditorii nu se vor opune la înființarea comisiunii.

Legiuitorul nostru inspirându-se din principiile legislațiilor latine și în special din sistemul legiferărilor franceze, lasă mai multă libertate de apreciere magistratului, spre deosebire de legislațiile țărilor germanice cari restrâng cât mai mult prin texte de legi, inițiativa și libertatea magistratului.

Datorită metodei adoptate de legiuitorul nostru, organizarea controlului creditorilor poate fi introdusă în practică prin jurisprudența judecătorilor, fără ca pentru aceasta să mai fie nevoie de o modificare a textului legii.

În felul acesta, scopul pe care-l urmărește legea: protecția debitorului nenorocit și de bună credință, apărarea intereselor creditorilor și evitarea lichidărilor dezastruoase economiei generale a țării va putea fi mai ușor atins în fiecare caz în parte.

Joseph Kandel
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 3 Iunie 1929

Președinția D-lui C. G. Rătescu, președinte

Constantin N. Ichim cu Ministerul Public

INSCRIERE ÎN FALS.—DACĂ PENTRU DOVEDIREA REALITĂȚII FALSULUI ESTE NECESARĂ DESCHIDEREA ACȚIUNEI PENTRU FALS—ART. 66 — 170 PR. CIV. ȘI ART. 89 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE.

Cu toate că actele cari fac dovadă până la înscrierea în fals nu pot, în principiu, să fie anulate de cât în conformitate cu procedura de înscriere în fals, prevăzută de art. 166—170 pr. civilă, sau art. 89 din legea judecătoriilor de ocoale, pentru dovedirea realității falsului nu este însă necesară deschiderea acțiunii publice pentru fals și deci nu este necesară nici o hotărâre definitivă care să constate falsul ci este suficient ca cu ocazia procedurii de cercetarea falsului să se constate existența lui materială.

No. 3267 — Admis recursul făcut de către Constantin N. Ichim în centru sentinței cu No. 16/928 a Tribunalului Fălciu în proces cu Ministerul Public.

Curtea deliberând,

Asupra recursului declarat de Constantin N. Ichim în contra sentinței No. 16/928 a Tribunalului Fălciu, prin care s'a respins ca nefondată contestația recurentului introdusă în contra executării sentinței penale No. 1223/95 a aceluiași Tribunal.

Văzând motivul I de clasare

„Exces de putere și denaturare de acte și de fapte“.

Având în vedere că, din cuprinsul sentinței atacate cu recurs, se constată că recurentul a invocat ca motiv al contestațiunii sale, faptul că, deși dovada de primirea citațiunii pentru termenul de 1 Octombrie 1925, când s'a pronunțat sentința contestată, poartă o semnătură cu numele său, totuși întrucât acea semnătură nu este a sa proprie, zisa citațiune nu-i poate fi opozabilă și ca atare, nici hotărârea în baza căreia s'a lansat mandat de arestare în contra sa.

Considerând că, pentru a dovedi această alegațiune, contestatorul s'a înscris în fals în contra semnăturii de pe dovada de predarea citației mai sus menționată, și că instruindu-se falsul, judecătorul de instrucție respectiv, deși în expertizele efectuate s'a constatat materialitatea falsului, totuși a dat ordonanță de clasare întrucât notarului învinuit de falsificarea semnăturii de pe dovadă nu i se poate imputa nici o rea credință.

Considerând că, în urma ordonanței de clasare, contestatorul a stăruit mai departe în cererea sa de anularea procedurii pentru data de 1 Octombrie 1925, însă Tribunalul i-a respins contestația pe considerațiunea că din moment ce în cauză a intervenit o ordonanță de clasare și deci nu a avut loc o hotărâre definitivă care să condamne pe agentul autor al falsului pentru acest delict, și nici nu s'a

deschis acțiunea publică în contra acestuia, contestatorul nu poate fi primit a stabili falsul prin alte mijloace.

Considerând că, dacă în principiu, actele cari fac dovadă până la înscrierea în fals nu pot fi anulate decât în conformitate cu procedura de înscriere în fals, prevăzută de art. 166—170 pr. civ., sau de art. 89 din legea judecătoriilor de ocoale, pentru dovedirea realității falsului nu este însă necesară deschiderea acțiunii publice pentru fals, care poate fi stinsă prin moarte, prescripție, amnistie, etc., sau nu se poate deschide pentru că autorul falsului rămâne necunoscut, cum este cazul în speță, și deci nu este necesară nici o hotărâre definitivă care să constate falsul, ci este suficient ca cu ocazia procedurii de cercetarea falsului să se constate existența materială a acestuia.

Că, prin urmare, în mod greșit instanța de fond plecând dela premisa inexactă în principiu, că, în speță, era necesară o hotărâre care să condamne pe autor pentru fals, sau cel puțin deschisă o acțiune publică, nu a luat în cercetare apărarea în fond a recurentului, cum că, deși în cauză a intervenit o ordonanță de clasare, totuși din conținutul acesteia, rezultă că semnătura de pe zisa citație, nu este nici a sa proprie și nici a soției sale, și prin consecință, procedând cu exces de putere, sentința supusă recursului armeană a fi casată și a se trimite cauza spre judecare aceleiași instanțe.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 20 Septembrie 1929

Președinția D-lui Șt. Mladoveanu, Președinte

I. Cojocaru cu V. Topârceanu.

CAMBIE. — ACȚIUNEA COMBIALĂ. — EXCEPȚIUNI. — PÂNĂ CÂND POT FI RIDICATE. — CÂND ESIE SOCOTITĂ PRIMA ZI DE ÎNFĂȚIȘARE. — ART. 349 C. COM.

Prin cuvintele „prima zi de înfățișare“ întrebuintate de legiuitor în art. 349 c. com. când mărginește termenul până la care debitorul poate propune excepțiunile cari se pot invoca într'o acțiunea combială, nu se poate înțelege primul termen la care procesul este în stare de judecată, dar la care judecata pricinii s'a amânat ditr'o cauză legată, ci din contra se înțelege acea înfățișare în care procesul fiind în stare de judecată, se procedează la judecarea lui în fond.

No. 1125 Admis recursul făcut de I. Cojocaru în contra sentinței cu No. 433/929 a Tribunalului Constanța S. I. în proces cu Banca „Steagul Dobrogei“. S'au ascultat D-ni avocați T. Petrescu pentru recurent și V. Topârceanu pentru intimală.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și III de recurs, astfel formulate:

I. „Violarea art. 349 cod com., și art. 35 legea accelerării judecăților“.

III. „Exces de putere“.

Având în vedere că, din sentința atacată cu recurs și actele aflate la dosar, se constată că reclamanta Banca „Steagul Dobrogei“, intimată în recursul de față, a chemat în judecată înaintea judecătoriei de ocol Constanța, pe recurentul Ene Cojocaru, în calitate de girant, și pe Ion Tănase, în calitate de acceptant, pentru a fi obligați în mod solidar la plata sumei de 29.000 lei, în baza unei cambii ajunsă la scadență și protestată;

Că, judecătoria, prin cartea de judecată No. 550 din 22 Iunie 1926, a admis acțiunea cu 1000 lei cheltueli de judecată; că recurentul de azi Ene Cojocaru făcând apel contra acestei cărți de judecată, Tribunalul Constanța prin sentința No. 433 din 16 Decembrie 1926, a respins apelul ca nefondat, cu 500 lei cheltueli de judecată;

Înaintea Tribunalului, recurentul a ridicat excepțiunea de înscriere în fals în contra iscăliturii lui de pe cambie, excepțiune pe care Tribunalul o respinge, pe motiv că, pe de o parte nu a fost propusă la prima zi de înfățișare, conform art. 349 cod. com., pe care îl găsește aplicabil și giranților, iar pe de altă parte că nu a ridicat prin petiția de apel acest mijloc de apărare, după cum prevede art. 37 din legea accelerării judecăților; că, întrucât recurentul nu a invocat altă dovadă în susținerea apelului, Tribunalul procedând la judecarea în fond, îl respinge ca nefondat;

Având în vedere că, prin motivele I și III de recurs, recurentul se plânge de violarea art. 35 și 37 din legea pentru accelerarea judecăților și art. 349 cod. com., și pentru exces de putere;

Considerând că, din petiția de apel făcută de recurent contra cărții de judecată No. 550/926, se constată că a invocat ca singur motiv de apel, faptul că polița depusă la dosar și în baza căreia a fost obligat în mod solidar cu acceptantul S. Tănase la plata sumei de 29.000 lei, nu este semnată de dânsul și că e falsă;

Considerând că, prin aceasta recurentul conformându-se în totul dispozițiilor art. 35 litera c, din legea accelerării judecăților, arătând motivele pe cari se întemeiază apelul său, a putut în mod legal să se servească de acest mijloc de apărare, invocat prin petiția de apel, iar când Tribunalul nu i l-a luat în considerare, a comis o violare a legii și un exces de putere, așa că motivul I de recurs în ce privește partea privitoare la violarea art. 35 din legea accelerării judecăților și motivul III de recurs, este fondat și urmează a fi admis ca atare;

Având în vedere că, legiuitorul prin art. 349 cod. com., în interesul creditului și a circulațiunii normale a cambiiilor, restrângând mijloacele de apărare ce poate opune debitorul într-o acțiune cambială, pe de o parte limitează excepțiunile ce se pot opune într-o asemenea acțiune, iar pe de altă parte obligă pe debitor să propună acele excepțiuni la prima înfățișare;

Considerând că, prin cuvintele „prima înfățișare“

întrebuințată de legiuitor în art. 349 cod. com., nu se poate înțelege primul termen la care procesul este în stare de judecată, dar la care judecarea pricinii s'a amânat dintr'o cauză legală, ci din contră se înțelege acea înfățișare în care procesul fiind în stare de judecată, se procedează la judecarea lui în fond, iar nicidecum prima dată fixată pentru prezentarea părților în instanță, fără ca duelul juridic să fie angajat;

Având în vedere că, în speță, înfățișerile cari au avut loc în ziua de 14 Octombrie, 21 Octombrie și 11 Noembrie 1926, nu pot fi considerate ca „prima înfățișare“ în sensul art. 349 cod. com., întrucât părțile n'au pășit la judecarea fondului, căci la primul termen au cerut amânarea de comun acord, iar la al doilea și al treilea termen, amânarea s'a produs pentru a se cita judele sindic al falimentului S. Tănase, debitorul cambiei, că, prin urmare, termenul de 16 Decembrie 1926, când s'a dat sentința supusă recursului de față, a fost prima zi de înfățișare când părțile au primit a se judeca, și când recurentul la acel termen a ridicat excepțiunea de falșitate a iscăliturii, el era în termen de a ridica în sensul ca și în spiritul dispozițiilor art. 349 cod. com.

Astfel fiind, recursul fiind fondat pentru motivele I și III, urmează a fi admis, fără a mai intra în cercetarea motivului II de recurs, care nu mai prezintă nici un interes.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 9 Ianuarie 1930

Președinția D-lui Aurei Lerescu, consilier

Ilie Ionescu III cu Ministerul Lucrărilor Publice

LEGE INTERPRETATIVĂ. — ATRIBUIREA ACESTUI CARACTER DE CĂTRE LEGIUITOR. — DACĂ INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI POT SĂ DISCUTE CARACTERUL INTERPRETATIV AL LEGEI.

FUNCȚIONARI PUBLICI. — PENSIONAREA LOR. — INSTITUȚIUNI AUTONOME. — ART. 203 ȘI 207 DIN LEGEA PENTRU ORGANIZARE MINISTERELOR. — ART. 1 AL LEGEI INTERPRETATIVE DIN 3 IANUARIE 1930

ABROGAREA LEGILOR. — ABROGARE TACITĂ. — LEGE VOTATĂ POSTERIOR UNEI ALTE LEGI DE CĂTRE PARLAMENT. — PUBLICAREA EI ANTERIOR ÎN MONITORUL OFICIAL. — DACĂ POATE FI CONSIDERATĂ CA ABROGATĂ DE LEGEA PUBLICATĂ ÎN URMA EI.

FUNCȚIONARI PUBLICI. — DACĂ POT FI PENSIONAȚI ÎNAINTE DE ÎNCADRARE. — ART. 203, 204 ȘI 207 DIN LEGEA PENTRU ORGANIZAREA MINISTERELOR.

1° Dacă instanțele de fond pot discuta dacă o lege nouă este într'adevăr nouă sau interpretează numai o lege veche, atunci însă când legiuitorul imprimă el însuși în mod expres noi legi caracterul de lege interpretativă, instanțele judecătorești nu îi mai pot discuta acest caracter, fără a săvârși o imixtiune a puterii judecătorești în atributul puterii legiuitoare.

2° Potrivit legii interpretative din 3 Ianuarie 1930, dispozițiunile art. 203 și 207 din legea pentru organizarea Ministerelor se aplică nu numai funcționarilor din serviciile centrale

și exterioare ale unui minister, ci și acelorora cari fac parte dintr'o regie publică autonomă sau cari aparțin ori cărei alte instituțiuni autonome de stat.

3° Abrogarea tacită a unei legi, se întemeiază pe prezumțiunea, că legiuitorul când printr'o lege nouă edictează dispozițiuni contrare unei legi deja existente, înțelege ca pe aceasta să o abroge; or această prezumție dispăre și nu se mai poate susține, că legea mai nouă apărută în Monitorul Oficial e abrogată pe cea apărută înaintea ei, dacă se constată că Corpurile legiuitoare au votat mai întâi legea care este apărută în urmă în Monitorul Oficial și apoi au votat legea care a fost mai înainte publicată.

4° Potrivit dispozițiilor art. 203 din legea pentru organizarea Ministerelor, cari prevăd că funcționarii cu 30 ani de serviciu sau în vârstă de 57 ani vor putea fi scoși la pensie în urma încadrărilor ce se vor face, Ministerul nu poate proceda la pensionarea funcționarilor săi care se găsesc în etatea sau în anii de serviciu de mai sus, mai înainte de a fi stabilit numărul funcționarilor pentru funcțiile create de noua organizare și încadrarea lor, căci alt-fel s'ar putea pensiona mai mulți funcționari de cât cere nevoia noii organizări, cece ar fi contra legii și a spiritului ei.

No. 26 Acțiunea întentată de către *Ilie Ionescu III* contra Ministerului Lucrărilor Publice

S'au ascuțit *Dan Avram*, *Emil Otulescu* și *Gh. Marinescu* pentru reclamant și *Victor Dumitrescu*, *Th. Dinescu*, *P. Suci* și *Mihail Cristea* pentru Ministerul pârât.

Curtea,

Asupra acțiunii de față intentată de către *Ilie Ionescu III*, cu petițiunea înregistrată la No. 15782 din 28 Noembrie 1929 în privința Ministerului lucrărilor publice și comunicațiilor și a Regiei autonome P. T. T., prin care cere ca, pe baza legii pentru contenciosul administrativ să se anuleze ca ilegal atât Decretul regal cu No. 3627 publicat în „Monitorul Oficial“ cu No. 244 din 1 Noembrie 1929 prin care a fost pus în retragere din oficiu pe ziua de 1 Ianuarie 1930, precum și adresele direcțiunii generale P. T. T. cu No. 230514 și 232480/92q prin care i s'a comunicat acest decret și prin consecință să se ordone reintegrarea sa în funcțiune și plata salariului cu accesoriile în sumă de 23.230 lei lunar, dela 1 Ianuarie 1930.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că, reclamantul în sprijinul acțiunii sale, susține în primul rând că, dispozițiunile art. 203 și 207 ale legii pentru organizarea ministerelor, pe baza cărora a fost pensionat, nu-i sunt aplicabile, de oarece dânsul ca funcționar în direcțiunea generală a P. T. T. nu face parte

nici din serviciile centrale, nici din cele exterioare ale ministerului, ci aparține unei regii publice autonome.

Având în vedere că, dacă înainte de legea din 3 Ianuarie 1930, pentru interpretarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea ministerelor se putea discuta dacă dispozițiunile legii pentru organizarea ministerelor se aplică și funcționarilor cari fac parte dintr'o regie autonomă, în urma promulgării acestei legi însă nici o discuție nu mai poate fi în această privință.

Considerând că, într'adevăr, potrivit art. 1 din legea dela 3 Ianuarie 1930, pentru interpretarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea ministerelor, prin funcționarii administrației centrale și exterioare a ministerelor se înțelege și funcționarii regiilor publice autonome și ai oricăror instituțiuni autonome de stat.

Considerând că, această lege deși posterioară punerii în retragere din oficiu a reclamantului totuși își poate primi aplicarea și în speța de față, întrucât fiind o lege interpretativă se aplică cu efect retroactiv.

Având în vedere însă, că, reclamantul susține că, legea din 3 Ianuarie 1930, nu-i poate fi aplicabilă, de oarece această lege nu este o lege interpretativă, ci o lege nouă, întrucât legiuitorul prin dispozițiunile ei, nu a interpretat legea pentru organizarea ministerelor, ci i-a întins pur și simplu aplicațiunea și prin consecință cere ca Curtea să o îndepărteze din discuțiune.

Considerând că, într'adevăr, instanțele de fond pot discuta dacă o lege nouă, este într'adevăr nouă sau reprezintă numai o lege veche, atunci însă când legiuitorul imprimă el însuși în mod expres noii legi caracterul de lege interpretativă, instanțele judecătorești nu-i mai pot discuta acest caracter, fără a săvârși o imixtiune a puterii judecătorești în atributul puterii legiuitoare.

Considerând că, în speță, legiuitorul la articolul II al legii din 3 Ianuarie, pentru interpretarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea ministerelor, adăogând expres în partea finală, că această lege se aplică cu putere interpretativă, instanțele judecătorești sunt obligate să o aplice cu acest caracter.

Că, deci, față de dispozițiunile art. 1 al legii interpretative din 3 Ianuarie 1930, art. 204 și 207 din legea pentru organizarea ministerelor fiind aplicabile și funcționarilor dintr'o regie autonomă, primul motiv pe care se întemeiază acțiunea reclamantului urmează a fi înlăturat ca nefondat.

Având în vedere că, în al doilea rând, reclamantul susține că legea pentru organizarea ministerelor nu poate fi aplicată în nici un caz funcționarilor P. T. T., fiindcă ulterior promulgării ei s'a promulgat la 3 August 1929, legea pentru creierea regiei autonome P. T. T., care, deci, a abrogat implicit legea pentru organizarea ministerelor.

Considerând că, acest motiv nu numai că este

inexact în fapt, întrucât ambele legi au fost promulgate în aceeași zi, la 29 Iulie 1929, dar chiar dacă s'ar lua în considerație după cum susține reclamantul, data publicării lor în „Monitorul Oficial“ care este 2 August pentru legea organizării ministerelor și 3 August pentru legea regiei autonome P. T. T., încă nu se poate susține că această lege a abrogat pe aceia a organizării ministerelor de oarece abrogarea tacită a unei legi se întemeiază pe prezumția că legiuitorul edictând printr'o lege dispozițiuni noi și contrare unei legi deja existente, a înțeles ca pe aceasta să o abroge, ori, în speță, această prezumție dispăre întrucât se constată că, deși promulgată în aceeași zi și deși legea organizării ministerelor a apărut în „Monitorul Oficial“ înainte de legea autonomă P. T. T., ea a fost însă votată de parlament în urma acelei legi, — astfel că, atunci când legea organizării ministerelor a obținut votul definitiv la 28 Iulie 1929, nu se mai poate presupune că a fost abrogată de legea autonomiei P. T. T. al cărui vot definitiv fusese pronunțat la 27 Iulie.

Că, deci și acest motiv al acțiunii reclamantului urmează a fi îndepărtat ca nefondat.

Având în vedere că, reclamantul ca ultim temei juridic al acțiunii sale invoacă neîndeplinirea în prealabil a formalităților încadrării.

Având în vedere că, în dezvoltarea acestui motiv, reclamantul susține că, chiar dacă legea de organizare a ministerelor ar fi aplicabilă și funcționarilor P. T. T., încă scoaterea sa la pensie este ilegală, de oarece prin art. 203 și 204 se prevede în mod expres că numai după ce se vor forma cadrele, adică se vor stabili funcțiunile necesare și după ce se vor face încadrările, funcționarii rămași neîncadrați din lipsă de locuri, vor fi pensionați din serviciu, dacă au vârsta de 57 ani, sau au servit 30 ani, ori adăogă reclamantul atunci când a fost scos la pensie, nu erau încă formate cadrele P. T. T. și nici încadrările funcționarilor existenți nu se făcuseră.

Considerând că, din expunerea de motive care însoțește legea pentru organizarea ministerelor și din întreaga economie a acestei legi, rezultă că scopul urmărit de legiuitor a fost ca printr'însă să se îndrepte starea administrației noastre, căutând în primul rând să organizeze ministerele într'o singură lege, pentru a putea astfel asigura unitatea și coordona activitatea tuturor departamentelor Statului.

Că, deci, prin această lege, deși la articolul 203 se prevede că funcționarii cari au vârsta de 57 ani sau 30 ani de serviciu, vor putea fi scoși la pensie din oficiu în urma încadrărilor ce se vor face, nu s'a urmărit pensionarea în mod general a tuturor funcționarilor cari au vârsta sau anii de serviciu de mai sus, ci s'a urmărit în primul rând organizarea ministerelor, iar pensionarea apare în această lege numai ca o necesitate impusă de noua organizare.

Considerând că, de altfel această idee este destul de clar exprimată în chiar textul legii care ocupându-se de funcționarii cu 30 ani de serviciu sau în vârstă de 57 ani nu îi declară scoși la pensie din oficiu, ci arată numai că „vor putea fi scoși la pensie, și numai în urma încadrărilor ce se vor face“.

Că, deci, potrivit acestui text de lege ministerul nu putea proceda la pensionarea funcționarilor săi cari se găseau în etate sau cu anii de serviciu pe care i-a fixat, mai înainte de a fi stabilit numărul funcționarilor pentru funcțiunile create de noua organizare și încadrarea lor; căci, altfel s'ar putea pensiona mai mulți funcționari decât cere nevoia noii organizări ceea ce ar fi contra legii, care, după cum s'a arătat mai sus, nu urmărește pensionarea funcționarilor, ci organizarea ministerelor.

Considerând că, această interpretare se impune cu atât mai mult cuvânt cu cât însăși legiuitorul vine și o confirmă prin legea interpretativă dela 3 Ianuarie 1930 când la art. II spune categoric că momentul trecerii efective la pensie trebuie să fie posterior încadrărilor.

Că, deci, întemeiat pe acest ultim motiv, acțiunea reclamantului devine fondată și urmează a fi admisă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Siliu Rădulescu, admite, etc.

Semnat: *Aurel Ierunca, C. Alimănescu, S. Rădulescu.*

Recenzie

C. L. Flavian. Des Contre-Lettres. Thèse, Paris, Sirey, 1929.

Intr'o recentă și documentată teză de doctorat, d-l C. L. Flavian examinează, mai puțin în lumina doctrinei decât sub raportul jurisprudenței, materia, foarte interesantă pentru juriști, fiindcă foarte utilă pentru părți, a contra-inscrișurilor.

Modalitate și probă a simulațiunii, contra-inscrișul — act secret care modifică sau suprimă efectele unui act aparent — reclamă, pentru o mai deplină înțelegere și în orice caz pentru o mai coherență expunere, o delimitare, ca sens, a simulațiunii. Prezentând vagi analogii cu calificarea inexactă, cu fiducia sau cu dolul, simulațiunea este confundată — deseori — cu fraudă. D-l Flavian observă cu drept cuvânt că dacă simulațiunea poate ascunde o fraudă, în mod normal însă noțiunile — sau instituțiunile — sunt independente. Simulațiunea e o divergență între voința reală și voința aparentă. Fraudă este o preocupare — și o reușită — de a vătăma pe cineva sau de a viola legea. În măsura în care, limitându-se să ascundă, nu încearcă să fraudeze, simulațiunea e permisă. De îndată ce, renunțând la rolul derivat din precauțiune, se transformă într'un mijloc de eludare a unor prescripțiuni imperative, simulațiunea e, evident, prohibită.

Asistăm în acest caz, pentru a relua expresia d-lui Flavian, la un abuz al dreptului de simulațiune.

În principiu deci și sub condiția de a nu ascunde o operațiune ilicită, contra-înscrisul, modalitate a simulațiunii, e proclamat eficace. Nu vom examina în ce cazuri operațiunea e ilicită. Ar fi totuș — poate — interesant. D-l Flavian se declară partizan al concepțiunii clasice a cauzei (pag. 66). După d-sa, cauza nu trebuie confundată cu motivul. Or, într'o asemenea concepțiune, astăzi pe cale de dispariție¹⁾, convențiunile nu ar putea fi decât cu greu ilicite pentru cauza ilicită a obligațiunii. Cauza uneia din obligațiuni este — clasic — într'un contract sinalagmatic reprezentarea obligațiunii celeilalte. Obligațiunea de a plăti prețul neputând fi însă ilicită, cauza obligațiunii vânzătorului n'ar putea cădea niciodată sub prevederile art. 1131 pr. Situațiunea e identică în celelalte contracte.²⁾ Ar rămânea deci iliceitatea pentru condițiune ilicită. D-l Flavian nu insistă însă. De altfel, chestiunea ar depăși cadrul lucrării d-sale.

În orice caz, independent de controverse și sursă, operațiunea trebuie să fie licită. D-l Flavian adaugă, cu drept cuvânt, că actul aparent trebuie să fie valid. În aceste condițiuni — și presupunând actul dovedit, fie prin probe scrise între părți, fie prin orice mijloace față de terți, fie în sfârșit prin orice mijloace chiar între părți, dacă ar axista fraudă — contra-înscrisul își produce efectele pentru acei cari l-au făcut, e lipsit însă de eficacitate în raporturile cu terții, altfel spus, în raporturile cu dobânditorii de drepturi reale cari au tratat cu părțile după încheierea actului simulat și în raporturile cu creditorii chirografari.

Normal ar fi totuș ca numai contra-înscrisul să producă efecte. În cadrul unei legislații care consacra autonomia de voință, e greu de înțeles cum un act pe care părțile nu l-au vrut, are consecințe *impotriva* acestei voințe prin definiție suverane. S'a invocat, ca o justificare, securitatea terților. S'ar mai putea vorbi de o penalitate pentru părți. D-l Flavian acceptă, ca explicație, buna credință. Terțul a ignorat contra-înscrisul. Ar fi nedrept — protejarea bunei credințe e sau o necesitate a securității sau un imperativ al echității — ar fi nedrept să-l faci să sufere de pe urma unui act pe care nu l-a cunoscut.

Explicația abaterii dela principii îi circumscrie și aplicațiunea. Ca să poată face abstracție de contra-înscris, terțul trebuie evident să invoace un interes, dar trebuie să aibe în favoarea sa și buna credință. E o prezumpțiune care nu trebuie dărâmată. Dacă ai cunoscut actul, nu îi poți evita consecințele. Contra-înscrisul își produce efectele chiar în raporturile cu terții. Autonomia de voință redevine suverană.

Terțul nu trebuie deci să cunoască contra-înscrisul. Dar dacă e vorba de un act supus formalităților de

1) V. Studiul nostru asupra viciilor de consimțământ cu aplicațiuni ale noțiunii de cauză în *Pand. Rom.*, 1929, Nr. 4—5

2) cf. Jean Davin, *La theorie de la cause, thèse*, 1929, pag. 65 și urm.

publicitate? Transcripțiunea contra-înscrisului creiază ea oare o prezumpțiune — irefragabilă — de cunoaștere? D-l Flavian răspunde cu drept cuvânt că nu. D-sa arată, remarcabil de logic, că transcripțiunea nu joacă decât prin raport la achizițiunile de drepturi asupra imobilului. E vorba de un conflict între dobânditorii succesivi pe baza unor acte necontestate, nu de un conflict între pretențiuni ce se întemeiază, opunându-le, pe acte ascunse și pe acte aparente. Dacă n'am consultat registrele voi fi primat, în valorificarea drepturilor mele, de un achizitor anterior. Nu voi suferi însă consecințele — problema e complect deosebită — ale unui act pe care l-am ignorat fiindcă era un contra-înscris.

În cazul cesiunii, soluțiunea — sau raționamentul — ar putea fi aceleași. D-l Flavian crede că notificarea nu poate dărâma prezumpțiunea de bună credință a terțului întrucât cesiunea, averându-se prin efectul contra-înscrisului ca nerealizată, ar însemna că după ce ai notificat actul aparent cu o mutațiune inexistentă, să procedezi, prin notificarea și a contra-înscrisului, la o revenire asupra unui transfert ce nici nu s'a produs. Ar fi cu alte cuvinte o revenire — și o cesiune — fictivă. Ori, o asemenea notificare — a contra-înscrisului — nu ar putea avea nici o consecință, pentru motivul că articolul respectiv din codul civil s'ar ocupa de mutațiunile reale și nu de acelea aparente.

În sfârșit, d-l Flavian se ocupă de conflictul dintre cele două categorii de terți, dintre terții creditori ai dobânditorului și terții creditori ai alienatorului. Primii au interes să ignoreze actul secret, ceilalți au interes să-l invoace. D-l Flavian rezolvă conflictul în favoarea terților creditori ai dobânditorului, fie pe considerațiuni de securitate în tranzacțiuni, fie la adăpostul principiului rezumat în maxima „in pari causa melior est causa possidentis“. Ar mai exista poate și argumentul că creditorii alienatorului neputând avea pretențiuni asupra a mai multor bunuri decât au avut în vedere în momentul când au contractat cu partea, ar fi greu să le recunoști dreptul de a urmări un bun pe care nu au contat fiindcă îl credeau eșit din patrimoniul debitorului lor. Ori cum ar fi, creditorii dobânditorului vor fi protejați. În raporturile cu ei, și indiferent de interesele contrarii, contra-înscrisul va fi lipsit de orice eficacitate.

Lucrarea d-lui Flavian, dezvoltată cu logică și documentată cu minuțiozitate va fi de un real folos tuturor aceluia ce vor avea a se ocupa — practic — de chestiunea contra-înscrisului.

Eugen A Barasch
Avocat

ERRATA

La discursul de deschidere al anului judecătoresc 1930 ținut de d-l Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație, Oscar N. Niculescu și publicat în No. 2 și 3 al revistei, s'au strecurat următoarele două erori de tipar cari urmează să fie rectificate astfel:

La pagina 10, coloana I rândul 35 să se citească: „Comisiunea de specialitate a Camerei a suprimat *textul*“ în loc de „*totul*“.

La pagina 15, coloana II-a, rândul 30 să se citească: „Instanțele judecătorești admit că o obligațiune naturală poate să se transforme într'o obligație civilă“ în loc de „nu poate să se transforme“.